

Коментар по актуалните политически процеси в страната.

В търсенето на изход от сериозната политическа криза в България, както от протестиращите, така и от управляващите все още не се предлагат сериозни и конкретни мерки и действия. От двете страни единствено „прелитат“ само пожелания, призови и лозунги „за“ и „против“. Според нас, очевидна е необходимостта от конкретна програма, приета с консенсус, която да постави началото на промяна в политическата система и преди всичко при провеждането на цялостната държавна политика в сферата на икономиката, образованието и социалната дейност.

Един от кардиналните проблеми на системата е държавната кадрова политика, или по точно липсата на такава. Вече години наред България страда от управленска немощ, доколкото системата позволява на най-високите етажи на държавната власт да изплуват хора без нужния управленски знания и опит. Изведнъж те се оказват избрани и назначени във висшия управленски ешелон на държавата. Разбира се, това се отнася най-вече за сферата на отбраната, националната сигурност и външните работи, където съответният министър може и да бъде политическо назначение, но в служебната йерархия длъжностите трябва да се заемат от опитните кадри на ведомството, без оглед на тяхната политическа принадлежност и възгледи. Всичко това доведе от една страна до лишаване основните структури на администрацията от професионализъм и приемственост, а от друга отвори път за назначаването на ключови длъжности на хора без опит и качества, или т. нар. „калинки“.

Досега неуспехите и неудачите на управляващите, и от ляво и от дясно, най-често се оправдаваха с подривните действия на „всемогъщата Държавна Сигурност“. Началото бе поставено още в зората на демокрацията, когато част от партийно-политически елит наложи линията на „деполитизация“ и политическа чистка на държавния апарат и преди всичко на службите за сигурност. По този начин специалните служби бяха лишени от опитни и изявени професионалисти. На ключови позиции бяха назначени хора, които нямаха нито качества, нито необходимия опит. Тук специално държим да подчертаем ролята и дейността на Асоциацията на разузнавачите от запаса (АРЗ), която на всички нива от президента и министър-председателя, до ръководствата на съответните служби и разбира се в СМИ, неуморно предупреждаваше за трагичните последици за разузнавателната и агентурна дейност на българските специални служби от такива действия и най-вече от приетия Закон за досиетата. В крайна сметка считаме, че крайно негативните резултати вече се отчитат от всеки, който що-годе разбира от проблемите на Националната сигурност. Ние вярваме, че моментът на отрезвяването на българското общество вече е дошъл и затова твърдо подкрепяме инициативата на група народни представители да се ревизира Закона за досиетата, като категорично се забрани всяко публично оповестяване на действащи служители от разузнавателните служби на България. Същевременно, считайки тази стъпка за едно добро начало, ще продължим да настояваме за цялостното отменяне на този закон, с който бяха нанесени трайни вреди на българските разузнавателни служби.

По отношение дейността на Народното събрание считаме, че трябва да се престане с опитите българският парламент да се превръща в контролен орган, който да поеме функциите на цялата правна и охранителна система в държавата – прокуратура, съдебна власт, следствие, органи за сигурност и т.н. Особено вреден този тотален контрол може да се окаже за системата и органите за национална сигурност, като ги лиши от необходимата самостоятелност. Конкретно за разузнаването бихме искали да отбележим, че за по-ефективно ръководство и координация в болшинството от държавите разузнавателните органи са на пряко подчинение и контрол на изпълнителната власт. В България, под предлог за баланс между властите, разузнаването беше предадено на подчинение и ръководство на президента, който всъщност няма пряко отношение към изпълнителната власт, т.е. там където се поставят задачите на разузнаването. В тази връзка държим да подчертаем, че започната от предишното правителство линия за изработване на цялостна концепция за системата на националната сигурност, с необходимите закони за службите, при всичките ѝ условности, представлява положително начало. Затова ние приветстваме линията и на сегашното правителство за продължаване работата в това направление. Макар и със закъснение, преминаването на българското външнополитическо разузнаване към министерски съвет ще допринесе за неговото много по-пълноценно участие и принос в провеждането на външната политика на страната.

Неотдавна станахме свидетели на 100 дни управление на правителството на г-н Орешарски. Без да навлизаме в дискусия дали то е „експертно“ или правителство на нова „тройна коалиция“, със своя отчет то показва, че въпреки постоянния психологически натиск, макар и с отделни кадрови пропуски, успява да реализира важни елементи от своята социална програма. По-съществено е, че със своята икономическа политика постави основите на преобръщане на пагубния за България неолиберален икономически курс, провеждан от предишните правителства и преди всичко от това на ГЕРБ в лицето на Симеон Дянков.

В сферата на външната политика макар и след известни колебания правителството, съвместно с президента излязоха с единна позиция, адекватна на събитията в Сирия, без да стигнат до желанието от българите „неутралитет“. Осъществени бяха и поредица срещи и посещения на министър-председателя в Брюксел, в Китай, в рамките на Балканските ни съседи и т.н.

Във вътрешно-политически план ще се ограничим в рамките на проблемите на сигурността, където започна активна работа по реформата в МВР. Съответните спецслужби завършват работа по проектозаконите, като предстои целият пакет, отнасящ до сферата на националната сигурност, да бъде внесен в Народното събрание. Оценяваме положително стремението на сегашното ръководство да „доизгради системата за национална сигурност“, за да могат отделните звена и институции да функционират съвместно и значително по-ефективно.

Визирайки проблемите на националната сигурност трябва обезателно да подчертаем двете основни предизвикателства, стоящи пред системата на

настоящия етап. Според нас става въпрос за жизненоважни проблеми, от които зависи нормалното функциониране не само на отделните звена на националната сигурност, но и на сигурността и бъдещето развитие на нашата държава.

Най-напред това е изключителното психологическо и физическо натоварване, на което са подложени служителите на МВР и службите в страната във връзка с продължаващите повече от 100 дни протести. Тук трябва да подчертаем, че ангажираността на полицията с обезпечаване на обществения ред по време на протестите не може да не се отразява на качеството на изпълнение на нейните останали задължения – борбата с криминалната престъпност и защита личната сигурност и собственост на гражданите.

На второ място поставяме задълбочаващата се с всеки изминал ден криза, свързана с нарастващия брой сирийски бежанци. Нашето мнение е, че ръководството на МВР трябва решително да бъде подкрепено от държавната власт в усилията му да създаде цялостна организация за посрещане на кризата. Според нас, засега съответните служби се справят със ситуацията, но трудностите предстоят. Нужно е да се мобилизират ресурсите на цялата държава, като много по-активно се търси материална и финансова подкрепа от организациите на ООН и особено от партньорите ни в ЕС.

Предвид изключителната сериозност на тези два проблема ние бихме желали да споделим своите по-детайлни оценки.

Най-напред за политическата ситуация в страната и протестите на част от гражданското общество. Изхождайки от фактологическата страна на проблема – налице е продължаващ повече от 100 дни протест на определени групи от гражданското общество. Те са нееднородни по политически убеждения, с постоянно вариращ числен състав, обединени първоначално от едно единствено политическо искане – оставката на правителството, искана поради тежък кадрови гаф – несполучливото назначение на г-н Пеевски за директор на ДАНС. Действително, дълбоко непознаване на обществените настроения в държавата от направилите предложението!

На един по-късен етап протестиращите вече се определиха (по думите на президента) за „интелигентни, красиви и млади“, плащащи своите данъци и т.н. Същевременно те се противопоставиха на другата част от гражданите – тези „без социални ценности“, интересуващи се само от своето житейско оцеляване. Разделение имаше и на „София и провинцията“, русофили – русофоби“ и други подобни. В началото докато протестът беше спонтанен, протестиращите като че ли нямаха нужда, защото целите бяха други. Липсата на реална алтернатива, предложена от протестиращите, отсъствието на тяхна конкретна икономическа, социална или политическа платформа доведе до връщане назад към традиционните лозунги с политически привкус – „Свобода или СССР“, „Комунистите в Сибир“ и „разбира се, класическото „Червени боклуци“. Тези лозунги съвсем недвусмислено показаха, че постепенно политически сили, търсещи реванш за последните избори, много активно се стараят да се идентифицират с протестиращите.

Другият основен тезис на протестиращите бе за безкомпромисна битка срещу олигархията и „задкулисието“, съчетана с борбата за тотална смяна на съществуващата политическа система, олицетворявана от партиите в Парламента и техните депутати-„маскари“, виновници за кризата в страната. Че има депутати-„маскари“, има! Че сигурно има икономически кръгове, които ги използват – да, винаги ще ги има! Че партия ГЕРБ е най-голямата парламентарна група, но остана изолирана и се оттегли временно от Парламента и саботира неговата дейност – и това е факт! Че има партии, които останаха извън Парламента и търсят своя реванш – и това е неоспорим факт! Все факти, които единствено потвърждават усилията за приобщаване и „яхване“ на протеста с користни тясно партийни цели.

Според нас обаче, основният проблем на протестиращите бе, че всички техни искания в действителност целяха не „цялостна промяна“, а единствено и само „оставка“ на правителството и на легитимно избраното Народно събрание. С една дума това се оказаха искания, преди всичко целящи подмяна на парламентарния вот и по същество оспорващи Конституцията и законовия порядък в държавата. Все действия, които в една или друга степен водят до дестабилизация и застрашават националната сигурност на държавата. Ние считаме, че основният принцип на демокрацията трябва да е принципът на мнозинството и затова парламентарните избори са тези, които решават кой ще управлява нашата държава, а не желанията на една или друга политическа партия и нейните привърженици.

Нашето мнение е, че една незабавна оставка на правителството и предсрочните избори няма да решат натрупалите се през годините на политическо безвремие проблеми пред българското общество. Обаче самоцелното оставане на власт на това правителство за цял един мандат би било оправдано само при условие, че то, съвместно с партиите, които го подкрепят, внесе в Народното събрание своя конкретна програма, публично обсъдена в диалог с широката общественост, с която да се постави началото на така желаните, не само от протестиращи, а и от цялото общество, промени, които да обхващат радикални реформи в управлението на държавата, в нейната икономическа и социална политика.

Затова логичният извод е, че при така очерталите се социални, икономически и политически разделения в българското общество, без политически партии със стратегически програми за развитие на държавата и очерталия се дефицит на лидерство, не виждаме политическата партия, която чрез избори би могла да си осигури комфортното еднопартийно управление. Тази ситуация изисква и налага само едно решение – българските политици да влязат навреме „в час“, тъй като занаяпред доверието на избирателя явно ще печели този политически екип, който най-бързо възприеме принципите на политическия диалог и съумее да работи в единение със своите партньори в името на българския националния интерес.